

MAHİRƏ NAĞIQIZI YARADICILIĞININ VƏTƏNPƏRVƏRLİK VƏ VƏTƏNDAŞLIQ KONSEPTİ

Son dövr ədəbi-mədəni prosesdə yaradıcılığı və bütünlükdə ictimai-siyasi mühitdə yorulmaz fəaliyyətilə diqqət önünə gələn bir ad var, Mahirə Nağıqızı adı. Onun çoxşaxəli yaradıcılığı və zəngin erudisiyası geniş açılımlara və çeşidli təhlillərə əsas olur. Bunun əsasında isə istedad və bütün məsələlərə sırf milli düşüncədən, özünüdərk prizmasından, baş verənlərə fəal vətəndaş mövqeyindən yanaşma bacarığı və imkanları dayanır. Ədəbi-mədəni mühitin və xalqın yaddaşına Mahirə Nağıqızı adını daha çox şair kimi yazmışdır. Müxtəlif zaman kəsiklərində nəşr olunan kitablarının mətn fakturası, yüksək sənətkarlıq intelleksiya, sözlə mənə vermək bacarığı bütün məzmun axarı ilə yaradıcı istedadının meyar və prinsiplərini nümayiş etdirir.

Filologiya elmləri doktoru, professor M.Nağıqızı yaradıcılığı bir istiqamətdə elmi araşdırmaların, ciddi nəzəri problemlərin həlmi ilə diqqət önünə gəlir. Azərbaycan dilinin üslubi məqamları, dil tarixinin hansı dərinlikləri ehtiva etməsi və dialektlər səviyyəsində türk xalqlarının əski təsəvvürdə ifadəliliyinin ümumi sistemi müxtəlif aspektlərdə tipoloji araşdırmaların faktı olaraq elmi auditoriyanın həmin istiqamətdə həssaslıq göstərməsi üçün əsas olur. M.Kaşğaridən M.Kazimbəyə, oradan da B.Çobanzadəyə gələn yolun polifoniyası sintaqmatik mexanizmlərin sərgilədiyi faktura ilə təkcə fonopetik, morfoepetik aspektlərin açılımları ilə məhdudlaşmır, əksinə onun ümumiliyində konseptual yanaşmalarda təhlilini bir problem olaraq ön xəttə çıxarır. Bütün bunlar son dövürün dilçilik görüşləri miqyasında təkcə Azərbaycan müstəvisində deyil, qırğız, türkmən, özbək, qaraçay, qaraqalpaq, başqırd, altay, arnald və s. türk toplumları səviyyəsində geniş bir mədəniyyət arsenalını diqqət önünə gətirir.

Mahirə Nağıqızının elmi-pedaqoji fəaliyyəti, eləcə də bədii yaradıcılığı lokal (Azərbaycan) və ümumtürk xalqları səviyyəsində ciddi bir təsəvvür hadisəsi olma ilə fəlakətlər. "Alim təfəkkürünün itiliyi" (2013), "Dərdi dərən Həsən Mirzə" (2013), "XIX-XX əsrlər Azərbaycan aşığı və el şairlərinin yaradıcılığında onomastik vahidlərin linqvopoetikası" (2015), "Aşığı və el şairlərinin fonopoeitikası" (2015), "Aşığı və el şairlərinin leksikası" (2016), "Aşığı və el şairlərinin üslubi frazeologiyası" (2017), "Aşığı və el şairlərinin üslubi sintaksisi" (2017), "Aşığı və el şairlərinin üslubi morfologiyası" (2017), "Üslubi morfologiya (folklor mətnləri əsasında)" (2018) və s. fundamental tədqiqatları əhatələdiyi problematika ilə paradigmatik səviyyənin miqyasını və mükəmməlliyini faktlaşdırır. Bütün bunlar müxtəlif kontekstlərdə yanaşmaları və mahiyyət səviyyəsində təhlilləri aktuallaşdırır.

M.Nağıqızının dilçilik görüşləri ayrıca bir tədqiqatın problemi olaraq araşdırmaları zəruriləşdirir. Monoqrafik təhlillər səviyyəsində qaldırılan məsələlər və onun həlli yolları çağdaş elmi-nəzəri fikrin diqqətini həmin istiqamətlərə yönəldirmək baxımından da mühüm önəm kəsb edir. Çox doğru olaraq vurğulanı ki, "Azərbaycan dilçiliyində indiyə kimi XIX-XX əsrlər aşığı və el şairlərinin yaradıcılığında leksik, morfoloji, sintaktik səviyyələrdə hərtərəfli tədqiqat işi aparılmadığı kimi, fonetik hadisələrin də təzahür şəkilləri, əsərlərdə baş verən zəngin üslubi cəhətlər, bu dil vahidlərinin maksimum əlamətləri, imkanları öyrənilməmiş, onların işlənmə sahə və məqamları tədqiqatdan kənarda qalmışdır. Halbuki aşığı və el şairlərinin şeirlərində və yaradıcılıqları dastanların dilində fonetik hadisələrin təzahür şəkilləri ifadə olunan fikir dinamizmini zənginləşdirmiş, əşyalı bu və ya digər əlamətləri konkretləşdirmiş, poetik fikrin bütövlükdə asanlıqla qavranılması təmin edilmişdir. Bu baxımdan Mahirə Nağıqızının əsəri olduqca dəyərlidir" (5, s. 3). Onu da əlavə

"Vətənin qədrini o kəslər bləcə k, ruhən, qəlbən onunla birlikdə olsun, onunla birlikdə ağlasın, onunla birlikdə gülsün!"

Nəriman NƏRİMANOV.

edək ki, bunların hamısı bir istiqamətdə müəllifin vətəndaşlıq missiyasına bağlanmaqla etnokulturoloji təsəvvürün ən dərin qatlarını aydınlaşdırmaq istəyinə köklənmiş səciyyəvənlər.

Ümumiyyətlə, el şairlərinin, aşığı yaradıcılığının ehtiva etdiyi zənginlik axarı invariant səviyyədə dil faktlarını, xalq düşüncəsində özünə yer almış modeləşmənin komponentlərini bir araya gətirmək məramı ilə xarakterizə olunur. Xalq ədəbiyyatının bütün parametrlərdə zənginliklərinə bəlgənan tədqiqatçı alim araşdırmaları ilə daha dərin qatlardan, ibtidai düşüncədən gələn axarın ümumi sistemində həssaslıq göstərir. Məlum olduğu kimi, "aşığı və el şairlərinin yaradıcılığında ifadə vasitələrinin alınmaların, dialektizmlərin, köhnəlişmələrin, arxaizm və tarixizmlərin, çoxmənalı və omonim sözlərin, sinonim və antonimlərin, frazeoloji semantikanın, morfoloji göstəricilərin, sintaktik vahidlərin və digər əlamətlərin üzə çıxarılması ilə bərabər onomastik leksikanın linqvopoetik özləlliklərinin araşdırılması da olduqca vacib və aktuallıq kəsb edən məsələlərdəndir" (3, s. 8). Bütün ruhu və varlığı ilə xalqın zəngin mədəniyyət təsəvvürlərinə, elat həyat tərzinin qaynarlığına bağlanan tədqiqatçı alim və istedadlı şair M.Nağıqızı məqalələrində, monoqrafik araşdırmalarında, şeirlərində eyni ruhun daşıyıcısı funksiyasını yerinə yetirir.

Dərələyəz aşığı mühiti, eləcə də Qərbi Azərbaycan folklor arealı ətrafında apardığı təhlillər yurd, torpaq, vətən sevgisinin örnəyi olaraq diqqətini həmin müqəddəs yerlərə yönəltməklə baxımından bir əlçatmazlıq sərgiləyir. Qərbi Azərbaycan mühitləri və mədəniyyət ocaqları kontekstində ayrıca bir özünəməxsusluqlarla spesifikasiləşir. Region folklor yaddaşı, atalar sözü, məsəl, bayatı, layla, oxşama, mərasim mədəniyyəti, nağıl, dastan, əfsanə, rəvayət və s. zənginliklərlə üfiqi və şaquli yanaşmalara əsas olur. M.Nağıqızı da həmin mədəniyyətin daşıyıcılarından biri kimi şeirləri, araşdırmaları, söhbətləri ilə ayrıca bir milli kimlik etalonu təsəvvürü formalaşdırır. İrəvan, Ağbaba, Gümrü, Qarakisə, Göycə, Dərələyəz, Dərəçiçək və s. folklor mühitlərilə əlaqədar apardığı təhlillər, dil faktları, yer, yurd adları ilə əlaqədar sistemli araşdırmaları diqqətin həmin tarixi ərazilərə yönəldirilməsinin nümunəsidir.

M.Nağıqızı yaradıcılığında Dərələyəz folklor

arealı ayrıca bir hissədir. Daha doğrusu, onun araşdırmalarının ana qaynaqlarından biri olaraq diqqət önünə gəlir. Bir növ region mədəniyyətinin daşıyıcı olmaq funksiyası ilə daha çox maraqlıdır. Söhbətləri, müxtəlif məqamlarda söylədiyi əhvalat və hadisələr, eləcə də elmi araşdırmaları həmin mühiti bir qaynaq olaraq işarələyir. Müxtəlif məqamlarda yaddaş örnəyi olaraq maraqlı əhvalat və hadisələrə həssaslıq göstərməsi onun söhbətinə əlavə ovqat, şirinlik qatır. Bütün bunlar bir istiqamətdə genetik kod olaraq şifrələnir. Dərələyəz aşığı mühitinə həssaslıq və sevgi də elə həmin arxaik yaddaşın hərəkətliyinə bağlanır. İbrahim Mirzəoğlu (ana babası), Həsən Mirzə (dayısı), Nazlı ana (anası) xalq ədəbiyyatının, milli-mənəvi yaddaşın əvəzsiz daşıyıcısı kimi sözü, söhbətilə el-oba müdriklərinin dilində əzbər olmuşdur. Mahirə Nağıqızı da həmin zənginlik üzərində pərvəriş tapmaqla, ruhun daşıyıcısı olaraq nümunəyə çevrilmişdir.

Dərələyəz aşığı mühiti və onun zəngin mədəniyyət, düşüncə fakturası M.Nağıqızının təhlillərinin əsaslı bir hissəsini müəyyənləşdirir. Mühitin ustad sənətkarlarının yaradıcılığı kontekstində dilçilik baxımından apardığı təhlillər istedadlı tədqiqatçının adı ilə bağlıdır. Aşığı Cəlibi, Aşığı Qəhrəman, Aşığı Fətulla, Aşığı Behbud, Aşığı Qulu, Aşığı Bəhmən (salılı), Aşığı Mehdi, Aşığı Mirzalı, Aşığı Həşim, Aşığı Paşa, Aşığı Nəbi, Aşığı Xanlar və s. aşığıların yaradıcılıq örnəkləri əsasında, eləcə də dastan söyləyiciliyində müşahidə olunan üslub özünəməxsusluqları, xalq şeiri tərzində dillər əzbəri olan el şairləri Şair Alhüseyn, Şair Rzaqulu, Həsən Mirzə, Əli Əkbər, Rəhman Mustafayev, Zakir Şəhriyaz, İsa Əkbərov və s. sənətkarların yaradıcılığı sinxron və diaxron araşdırmalarda mühitin mədəniyyət fondunu faktlaşdırır. M.Nağıqızı bütünlükdə bu zənginlikdən çıxış etməklə mükəmməl elmi-nəzəri bazanın formalaşması üçün diqqəti ora yönəldir, həm də yazdıqları ilə nümunəyə çevrilir və milli kimlik fenomeni olma təsəvvürünü diqqət önünə gətirir.

Mahirə Nağıqızı zənginliyində mühüm bir hissəni onun poeziyası, bənzəvəz ötirli misralarının unikalıq manzarası faktlaşdırır. Klassiklər poeziyası sənət deyil, tale məsələsi olaraq dəyərləndirilir. M.Nağıqızının şeirləri də genetik şifrələnən mədə bir kod olaraq nəslin poeziya ahənginə bağlanır və bu müqəddəs yükün daşıyıcısı olaraq əsaslı təsəvvür formalaşdırır. Onun çeşidli yaradıcılığını, eləcə də şeir yaradıcılığını oxuyarkən yadıma Nazim Hikmətin Bəkir Çobanzadə haqqında dedikləri "şair doğulmuşdu, professor oldu" sözləri düşür. Bəli, doğrudan da M.Nağıqızı ruhu, varlığı ilə dünyaya şair kimi gəlir. Bayatıları, gəraylıları, qoşmaları, müxtəlif səpkili şeirləri bunun bariz göstəricisidir. Alimlik onun sonrakı fəaliyyətinin göstəricisidir və burada da, gördüyü kimi, kifayət qədər görüklü işlərə imza atmışdır.

Xalq ədəbiyyatının zənginlikləri üzərində köklənən sənətkar bayatı kövrəkliyindən, nağmə həzinliyindən, nağıl şirrinliyindən, layla sehrindən yüksək intelleksiya ilə bəhrələnməklə elə o ahəngdə də yazıb-yaratmağa həssaslıq göstərmişdir. Onun şeirləri bir istiqamətdə ozan-aşığı gələ-nəyindən gələnlərə və musiqi ahənginə yüklən-məklə bir əvəzsizlik sərgiləyir.

(Davamı 3-cü səhifədə)

(Əvvəli 2-ci səhifədə)

Təbiətin əsrarəngiz füsunkarlığı, musiqi sehnin, nağıl möcüzəsinin ahəngi onun ruhuna hələ dünyaya göz açmamışdan öncə ailə söyləmələrində hakim kəsilmişdir. Dədə Dorqud müdrikliyindən daşınanlar, Koroğlunun yurd qurma düşüncəsindən gələnələr, Burla xatun, Banuçiçək, Selcan xatunun və bu axarda olanların layla və oxşamasından süzülənlər eyni ahəngdə Mahirə xanımın bayatılarında (şeyrlərində) bir ruh, mənəviyyət örnəyi olaraq özünü göstərir. Çünki o, sözdən öncə musiqinin, sazın həzinliyini eşidib, ona köklənmişdi. Dədə Qorqudun qopuzunun, Cünunun sazının ahəngi eyni həzinlik və özəmlə M.Nağıqızının yaradıcılığında özünü nümayiş etdirir.

Qoç Koroğlunun Nigar xanımından gələn əxlaq, dəyər, davranış, ağbırçılıq təsəvvürləri onun ruhuna və davranışına qida verir.

Bir parça daş Vətəndir.

Hər şeydən baş Vətəndir.

Nənəm, ay Nazlı anam,

Bacıya qardaş Vətəndir. (9, s. 123).

son ünvanı anadır" (2, s. 12). İstedadlı şairin yaradıcılığı müxtəlif kontekstlərdə eyni qaynağı, düşüncəni əhatələyə bilmək imkanları ilə spesifikasiləşir. Vətinin obrazlaşması, ana məhəbbətinin simvolikası, dağı, alp çəmənləri, təbiətinin gözəllikləri, füsunkarlığı ilə diqqəti cəlb edən təqdimatlar ədibin iç dünyasının ifadəsi olaraq mükəmməllik sərgiləyir. Xalq düşüncəsindən süzülüb gələn düşüncə tərz, yüksək əxlaq və davranış örnəyi olma baxımından nümunəyə çevrilmə misra, bənd və bütünlükdə yaradıcılıq müstəvisində ana axarı faktlaşdırır.

Yenə də görüb dağları,

Gəzərim qorib dağları.

Ay ana, hara gəlmişik,

Düşməyə verib dağları? (9, s. 123).

Bu misraların ifadə etdiyi məzmun uzaq və yaxın tarix (daha doğrusu, iki yüz illik zaman müddətində) miqyasında baş verənləri və yaşananları diqqət önünə gətirir. Çar Rusiyanın Qafqaz işğalı, Azərbaycan torpaqları hesabına Ermənistan adlı dövlətin yaradılması və təqiblər, təzyiqlər, faciələr bütün tərəfləri ilə xalqın tarixi anlamında müxtəlif səviyyələrdə etirazı, narazılıqları, yaddaş diqqət önünə gətirir. İyirminci yüzilliyin son

Azaddır, kim ona qoyub qadağa,
Dolanır başına olur sadağa.
Hərdən gizli-gizli enir bulağa,
Qalxıb qucaqlayır dağı dolanır.

Yaranandan səfərdədi, yoldadı,
Görən nə fikirdə, nə xəyalda.
Bir pünhan dərdi var qeyli-qaldadı,
Dərdə dərman üçün dağı dolanır. (6, s. 189).

M.Nağıqızı sözə mənə vermək, onun ahəngini özünəməxsus şəkildə nizamlamaq baxımından nümunədir. Ozan-aşıq gələniyindən süzülüb gələn təmsalında bu misralar ayrıca bir mükəmməlliyi diqqət önünə gətirir. Sazın müqəddəs musiqi ritminə köklənməklə yaradıcı imkanın bütün tərəflərini ortaya qoya bilmək amalı faktlaşdır. Misra axarında sözlər yeni çalar, mənə qazanmaq ilə öz axarında hom də musiqisini (ritmini) ortaya qoyur. Elmi-nəzəri fikrin görkəmli nümayəndələri vurğulayırlar ki, "yaradıcılıqda öz üslubunu təyin etmək və ona daim sadıq yaşayış yaratmaq şair üçün səadətdir". M.Nağıqızı bütünlükdə yaradıcılığı və canlı fəaliyyətlə ayrıca bir üslubdur. Onun ümumi sistemi isə genetik işarələmə, yad-

MAHIRƏ NAĞIQIZI YARADICILIĞININ VƏTƏNPƏRVƏRLİK VƏ VƏTƏNDAŞLIQ KONSEPTİ

Sözün mənə yaddaşı, misranın fikir tutumu, janr fenomenliyi bütün səviyyələrdə milli yaddaşın, etnik möyyəniyin arxetip modellərini diqqət önünə gətirməklə öz qaynağını da oradan almaq missiyasına köklənir. Böyük Azərbaycan şairi S.Vurğun "yalnız şeirin dili belə danışır, orada tanrının əbədi olacaq hikməti vardır" deyirdi. Türk xalqlarının bədii təfəkkürünün məhsulu olan bayatılar və digər poetik biçimli örnəklər bu baxımdan müstəsna faktura ilə diqqət pnünə gəlir. M.Nağıqızının da yaradıcılığında bayatı mühüm bir hissəni təşkil edir və bunun həm də köklü səbəbləri vardır. Aləmdən gələn ruh, həzin söz, musiqi ahəngi onun düşüncəsinə, mənəvi aləminə əlavə obqat qatmaqla bir möhtəşəmlik sərgiləyir.

"Bayatılar və 3 şeir" (2015), "Bayatılar" (2016) kitablarına toplanan poetik nümunələr xalq yaddaşında olanların yeni axarda davamı və əlavələri təsiri bağışlayır və həzinlik örnəyi olaraq M.Nağıqızının düşüncəsinə öz töhfələrini verir. Klassiklər poeziyanı xalqın üroyi, bəşəriyyətin qəlbini tarixi olaraq uca tutmuşlar. Məlum olduğu kimi, "şair dilinin sadəliyi şair mədəniyyəti anlayışının olduqca vacib bir tərəfidir və o, şeir dilində estetik səviyyənin əsas əlamətlərindən olub, təsvir predmetini bəsit, zəif, sönük ifadə tərzindən mühafizə edir.

Bu bədiiliyin elə prinsipidir ki, şeirin dilini süni və qondarma ifadələrdən yalançı pafosdan qoruyur, onun aydın və anlaşılıqlı olmasını təmin edir" (1, s. 65). M.Nağıqızının poeziyası bu mənada sadəliyi və özünəməxsus üslub mükəmməlliyi ilə spesifikasiləşir. Milli ruhun, vətəndaşlıq duyğusunun örnəyi olaraq ehtiva etdiyi məzmunla, misranın fonopoetik simmetriyası ilə bir mükəmməllik sərgiləyir.

Mahirə Nağıqızının poeziyası öz məzmun axarı və ehtiva etdiyi yüksək təfəkkür intellektsiyası ilə milli kimliyin örnəyidir. "Anamın əli - Vətən, balaşın dili - Vətən" deyən şair bütün kontekstlərdə yurd, torpaq müqəddəsliyinə köklənir və onu müqəddəslik təmsalında başlanğıc, örnək olaraq təqdimə həssaslıq göstərir. Ədəbiyyatşünas alim B.Qurbanov "Ana məhəbbəti, ilahi sevgi, vətən eşqi" məqaləsində yazır: "Ana, Vətən mövzularına və ilahi sevgiyə tərənnümçüdür Mahirə xanımın ilhamı. Onun bütün şeirlərinin baş qəhrəmanı ruhunun, duyğu və düşüncəsinin ilk və

onilliklərdə Qərbi Azərbaycandan soydaşlarımızın didərgin salınması, Qarabağın işğalı və s. bunun bariz nümunəsidir. Ancaq qəhrəman Azərbaycan ordusu 44 günlük savaşda düşməyə və onun arxasında dayananlara layiqli cavabı verirlər. Dünyaya Vətən, torpaq, yurd sevgisinin nümunəsini nümayiş etdirdilər. Mahirə Nağıqızı poeziyası mövzu və mündəricə zənginliyi ilə bir istiqamətdə bunun göstəricisidir.

Mən coşqun Arazam, mən dəli Kürəm,

Qurbanı olduğum Azərbaycana!

Odlu üroyimi özüm verməmişəm,

Heyrani olduğum Azərbaycana!

Bir bulaq başında diz də çökmüşəm,

Odlar ayaqlayıb közlər keçmişəm,

Canımı mən özüm qurban verməmişəm,

Vurğunu olduğum Azərbaycana!

Coşaram bir dəli dağ seli kimi,

Öpərəm torpağın sübh yeli kimi.

Hərdən də bağının bülbülü kimi,

Nəğmələr deyərəm Azərbaycana! (6, s. 145).

Doğrudan da Mahirə xanım ruhu, düşüncəsi ilə Vətəni Azərbaycanın şəninə əvvəldən axıra qədər nəğmələr deyən bir el nəğməkarıdır. Bu nəğmələr bütünlükdə Azərbaycan təmsalında türk dünyasını işarələməklə nümunəyə çevrilir. "Azərbaycandı", "Naxçıvan", "Xalxal", "Batabatda", "Vətəndi", "Xalxal meşəsi", "Ana, mənə gərəksən", "Yaşadım", "Dağlar", "Duman", "Türk oğulları", "Babaların nəsihəti", "Könül doxturim" və s. poetik örnəklər bütünlükdə sənətkar qəlbini hiss və duyğuları təmsalında ayrıca bir zənginliyi, yaşam fəlsəfəsini, yurd və insan sevgisini gözəl önündə canlandırır. Xalq şairi R.Rza vurğulayırdı ki, "ana dili şairin suyu, havası, torpağıdır. Yer üzündə səadət ana dilinin ən gözəl şeirini yazmaqdır". M.Nağıqızının poeziyası da aha dilinin müqəddəsliyi, ecazkarlığı təmsalında həmin gözəlliklərlə doludur və şeirləri ilə bu amala köklənən sənətkarlarımızdır. Görkəmli alim B.Humbolt "xalqın dili onun ruhu, ruhu isə onun dilidir" deyirdi. M.Nağıqızı poeziyası bütün aspektlərdə ruhun daşıyıcısı olaraq bir ölçətməzlik sərgiləyir.

Bu dağdakı dumana bax, dumana,

Vallah bəxtəvərdi dağı dolanır.

Leylisin itirmiş Məcnun kimidir,

Gah sola boylanır, sağı dolanır.

daş hadisəsi olaraq çox-çox dərinliklərdən gəlir və bütün aspektlərdə vətənpərvərliyə, milli kimliyə köklənməklə nümunə funksiyası yerinə yetirir.

ƏDƏBİYYAT

1. Hüseynov M. Dil və poeziya. Bakı: Elm, 2008, 434 s.
2. Qurbanov B. Ana məhəbbəti, ilahi sevgi, vətən eşqi. Mahirə Nağıqızı. Ömrün çıraqdır sənin. Bakı: Avropa, 2010, s. 11-15.
3. Hüseynova M. XIX-XX əsrlər Azərbaycan aşığı və el şairlərinin yaradıcılığında onomastik vəhidlərin lingvopoetikası. Bakı: ADPU, 2015, 204 s.
4. Hüseynova M. Aşığı və el şairlərinin fonopoetikası. Bakı: ADPU, 2015, 67 s.
5. Xəlilov B. Fonopoetikanın tədqiqi. Mahirə Hüseynova. Azərbaycan aşığı və el şairlərinin fonopoetikası. Bakı: ADPU, 2015, s. 3-4.
6. Nağıqızı M. Ana kəndim Xalxalım. Bakı: Avropa, 2010, 401 s.
7. Nağıqızı M. Dərdi dərin Həsən Mirzə. Bakı: Vətən, 2013, 163 s.
8. Nağıqızı M. Alim təfəkkürünün itiliyi. Bakı: Vətən, 2013, 300 s.
9. Nağıqızı M. Bayatılar və 3 şeir. Bakı: Apostroff, 2015, 160 s.
10. Nağıqızı M. Bayatılar. Bakı: Apostroff, 2015, 216 s.

Sakibə ƏLƏSGƏROVA,
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru,
docent
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti